

Kontakty rodziców z dzieckiem

02.12.2025

Kontakty rodziców z dzieckiem

Kontakty rodziców z dzieckiem

Rodzice i ich dzieci mają prawo, ale też obowiązek utrzymywać ze sobą kontakty. Nawet jeżeli rodzice (lub rodzic), zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej nad dzieckiem lub ograniczono im tę władzę, nie pozbawia ich to prawa do kontaktów z ich dzieckiem.

*

Kontakty z dzieckiem mogą być realizowane na wiele sposobów. Kontaktem jest **przebywanie** z dzieckiem i mogą to być: odwiedziny w miejscu zamieszkania dziecka lub poza nim, spotkania z dzieckiem, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu, co oznacza, że dziecko wyjeżdża z jednym z rodziców np. na wycieczki, wakacje itd. Realizowaniem kontaktów z dzieckiem jest też **bezpośrednie porozumiewanie** się z nim, co często polega na spotykaniu się z nim. Realizować kontakty można również poprzez **prowadzenie korespondencji** np. listowej z okazji urodzin, świąt itd., jednak z punktu widzenia ustawodawcy kontakty te powinny być częste a nie tylko okazjonalne, ponieważ w ten sposób powinno się budować więź z dzieckiem. Korespondencja może być też prowadzona przy pomocy e-maili oraz przez różne komunikatory. Do realizacji kontaktów można też wykorzystać inne środki porozumiewania się na odległość, w tym **środki komunikacji elektronicznej**, czyli telefon, ale też Internet i wspomniane wcześniej komunikatory. Oczywiście wszystko zależy od wieku dziecka, ponieważ należy dostosować sposoby komunikacji do jego stopnia rozwoju. Należy zwrócić uwagę, że wykorzystanie tego sposobu nie jest kontaktem bezpośrednim, a jedynie pośrednim, ponieważ nie ma tu elementu osobistego spotkania, który jest bardzo ważny ze względu na budowanie poprawnej relacji między rodzicem a dzieckiem.

*

W sytuacji kiedy rodzice żyją w rozłączeniu a dziecko przebywa na stałe u jednego z nich, sposób utrzymywania kontaktów powinni określić wspólnie, kierując się przede wszystkim dobrem dziecka i mogą też brać pod uwagę jego życzenia. Natomiast kiedy rodzice nie potrafią się porozumieć, na wniosek jednego z nich, rozstrzyga sąd opiekuńczy. Jeżeli dziecko nie przebywa u żadnego z rodziców, a zostało umieszczone w pieczy zastępczej lub opiekę nad nim sprawuje opiekun to należy ustalić kontakty dziecka z rodzicem lub rodzicami wspólnie, również kierując się przede wszystkim dobrem dziecka. Piecza zastępcza lub wyznaczony opiekun nie mogą ograniczać lub zabraniać realizacji kontaktów między rodzicami a dzieckiem. W sprawie spornej rozstrzyga sąd opiekuńczy.

*

Może zdarzyć się taka sytuacja, że sąd opiekuńczy będzie musiał ingerować w realizowanie kontaktów przez rodziców z dzieckiem. Ta ingerencja może nastąpić na wniosek lub z urzędu. Sąd może powziąć informację na temat tego, że **dobro dziecka jest w jakiś sposób zagrożone** i wtedy jest zobligowany do ingerencji. Może to mieć miejsce zarówno, gdy dziecko przebywa wraz z rodzicami, jednym rodzicem, u wyznaczonego opiekuna lub w pieczy zastępczej. Dobro dziecka jest nadrzędne i sąd bada w jaki sposób rodzice utrzymują kontakt z dzieckiem i jeżeli jest on sprzeczny z tym dobrem, to wtedy sąd opiekuńczy może ograniczyć utrzymywanie kontakty rodziców z dzieckiem.

*

Ta sprzeczność z dobrem dziecka może polegać np. na tym, że jednemu z rodziców jest bezpodstawnie ograniczany kontakt z dzieckiem przez drugiego rodzica, że z dzieckiem przebywa często rodzic, który wywiera na dziecko demoralizujący wpływ lub to, że rodzice nie potrafią się porozumieć co do sposobu utrzymywania kontaktów z dzieckiem przez każdego z nich i inne.

Sąd opiekuńczy jeżeli dojdzie do przekonania, że dobro dziecka jest w jakikolwiek sposób zagrożone to ograniczy utrzymywanie kontaktów rodziców z dzieckiem. Przepisy Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego zawierają przykładowy katalog w jaki sposób sąd opiekuńczy może ograniczyć te kontakty, sąd w szczególności może:

- 1) zakazać spotykania się z dzieckiem;
- 2) zakazać zabierania dziecka poza miejsce jego stałego pobytu;
- 3) zezwolić na spotkanie się z dzieckiem tylko w obecności drugiego z rodziców, opiekuna, kuratora sądowego lub innej osoby wskazanej przez sąd (może to być np. rodzic zastępczy);
- 4) ograniczyć kontakty do określonych sposobów porozumiewania się na odległość (np. tylko do telefonicznych);
- 5) zakazać porozumiewania się na odległość.

Sąd opiekuńczy może również określić ilość kontaktów np. w miesiącu, przy czym wskazując w jaki sposób mają być one realizowane czyli np. czy rodzice mogą zabierać dziecko poza miejsce pobytu i na jak długo.

Poszczególne zakazy lub ograniczenia mogą być zastosowane przez sąd w stosunku do jednego z rodziców lub do obojga. Rozstrzyga o tym względ na dobro dziecka i podlega to ocenie przez sąd.

*

Natomiast w sytuacji gdy utrzymywanie kontaktów rodziców z dzieckiem **poważnie zagraża dobru dziecka** lub **je narusza**, sąd opiekuńczy zakaże ich utrzymywania. Zagrożenie to musi być o dużym stopniu nasilenia. Przykładem może być to, że realizowanie kontaktów zagraża zdrowiu dziecka, albo że dziecko pod wpływem rodzica przejawia demoralizację na skutek przebywania w nieodpowiednim środowisku.

*

Sąd opiekuńczy, który kieruje się dobrem dziecka może orzekając o kontaktach zobowiązać rodziców do określonego postępowania, a w szczególności skierować ich do placówek lub specjalistów zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z jednoczesnym

wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń.

*

Rodzeństwo, dziadkowie, powinowaci w linii prostej, a także inne osoby, jeżeli sprawowały przez dłuższy czas pieczę nad dzieckiem również mają prawo do ustanowienia kontaktów z dzieckiem.

*

Postępowanie o ustanowienie kontaktów z dzieckiem jest postępowaniem nieprocesowym. Rozstrzygnięcie o istotnych sprawach dziecka, co do których brak porozumienia pomiędzy rodzicami, a wtedy należy złożyć wniosek do sądu, może nastąpić dopiero po umożliwieniu rodzicom złożenia oświadczeń przed sądem opiekuńczym, chyba że wysłuchanie ich byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami.

*

Zgodnie z przepisami Kodeksu Postępowania Cywilnego sąd opiekuńczy w celu zapewnienia wykonywania kontaktów może w szczególności:

- 1) zobowiązać osobę uprawnioną do kontaktu z dzieckiem lub osobę, pod której pieczę dziecko pozostaje, do pokrycia kosztów podróży i pobytu dziecka lub także osoby towarzyszącej dziecku, w tym kosztów powrotu do miejsca stałego pobytu;
- 2) zobowiązać osobę, pod której pieczę dziecko pozostaje, do złożenia na rachunek depozytowy Ministra Finansów odpowiedniej kwoty pieniężnej w celu pokrycia wydatków uprawnionego związanych z wykonywaniem kontaktu na wypadek niewykonania lub niewłaściwego wykonania przez osobę zobowiązaną obowiązków wynikających z postanowienia o kontaktach; nie dotyczy to rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych;
- 3) odebrać od osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem lub osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje, przyrzeczenie określonego zachowania.

*

Ustawodawca przewidział też sankcję i w razie uzasadnionej obawy naruszenia obowiązków wynikających z postanowienia o kontaktach przez osobę, pod której pieczę dziecko pozostaje lub osobę uprawnioną do kontaktu z dzieckiem albo osobę, której tego kontaktu zakazano, sąd opiekuńczy może zagrozić nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej:

- 1) osobie, pod której pieczę dziecko pozostaje - na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem lub
- 2) osobie uprawnionej do kontaktu z dzieckiem albo osobie, której tego kontaktu zakazano - na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje.

